

Socialutskottets betänkande 2021/22:SoU10

Alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaks- och spelfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår två tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden om en utvärdering av alkoholpolitiken (s. 20) och om den kommande utvärderingen av narkotikapolitiken (s. 25). Utskottet anser att regeringen bör genomföra en bred utvärdering av alkoholpolitiken. Regeringen bör också i den kommande utvärderingen av narkotikapolitiken låta analysera utfallet av insatser som i ett internationellt perspektiv har vidtagits i syfte att minska narkotikadödligheten.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete.

I betänkandet finns 14 reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP) och sju särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L). I en reservation (S, V, L, MP) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande om en utvärdering av alkoholpolitiken till regeringen. I en annan reservation (M, SD, C, L) föreslås att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om serveringstillstånd till regeringen.

Behandlade förslag

Cirka 120 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	7
Utskottets överväganden.....	8
En kommande ANDTS-strategi.....	8
Alkoholfrågor.....	13
Narkotikafrågor.....	22
Tobaksfrågor.....	25
Spelfrågor.....	28
Motioner som bereds förenklat.....	30
Reservationer.....	31
1. En kommande ANDTS-strategi, punkt 1 (SD).....	31
2. En kommande ANDTS-strategi, punkt 1 – motiveringen (S).....	31
3. Utvärdering av alkoholpolitiken, punkt 2 (S, V, L, MP).....	32
4. Statistik på alkoholområdet, punkt 3 (M, C).....	32
5. Stöd och information, punkt 4 (M, KD).....	33
6. Stöd och information, punkt 4 (C).....	33
7. Serveringstillstånd, punkt 5 (M, SD, C, L).....	34
8. Alkoholrelaterade fosterskador, punkt 6 (SD, KD).....	35
9. Gårdsförsäljning, punkt 7 (M, SD, C).....	35
10. Licensierade ombud, punkt 8 (SD).....	36
11. Tobaksfrågor, punkt 11 (M, C, KD).....	37
12. Tobaksfrågor, punkt 11 (L).....	37
13. Spelfrågor, punkt 12 (M, SD).....	38
14. Spelfrågor, punkt 12 (MP).....	38
Särskilda yttranden.....	40
1. En kommande ANDTS-strategi, punkt 1 (KD).....	40
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (M).....	40
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (SD).....	41
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (C).....	41
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (V).....	41
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (KD).....	41
7. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (L).....	41
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	43
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22.....	43
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet.....	56

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

En kommande ANDTS-strategi

1. En kommande ANDTS-strategi

Riksdagen avslår motion

2021/22:3807 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD) yrkande 7.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (S) – motiveringen

Alkoholfrågor

2. Utvärdering av alkoholpolitiken

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en utvärdering av alkoholpolitiken och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 och bifaller delvis motion

2021/22:2095 av Sofia Nilsson (C) yrkande 2.

Reservation 3 (S, V, L, MP)

3. Statistik på alkoholområdet

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1522 av Camilla Brodin (KD),

2021/22:2095 av Sofia Nilsson (C) yrkande 1 och

2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 4 (M, C)

4. Stöd och information

Riksdagen avslår motion

2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 6 och 7.

Reservation 5 (M, KD)

Reservation 6 (C)

5. Serveringstillstånd

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:61 av Bo Broman (SD),

2021/22:2090 av Noria Manouchi (M),

2021/22:2322 av Joar Forssell (L) yrkande 2 i denna del,

2021/22:2344 av Robert Hannah (L),

2021/22:2817 av Katarina Brännström (M),

2021/22:3043 av Borianana Åberg (M),

2021/22:3135 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 4 och
2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5.

Reservation 7 (M, SD, C, L)

6. Alkoholrelaterade fosterskador

Riksdagen avslår motion

2021/22:4159 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 8.

Reservation 8 (SD, KD)

7. Gårdsförsäljning

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:152 av Edward Riedl (M),

2021/22:250 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2021/22:398 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,

2021/22:707 av Martina Johansson (C) yrkande 2,

2021/22:765 av Anders Åkesson och Per Schöldberg (båda C),

2021/22:772 av Kerstin Lundgren (C),

2021/22:1949 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M),

2021/22:2171 av Margareta Cederfelt (M),

2021/22:2432 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 11,

2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 7,

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 24,

2021/22:2686 av Sten Bergheden (M),

2021/22:2704 av Sten Bergheden (M),

2021/22:2847 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD) yrkande 8,

2021/22:3176 av Helena Bouveng och Mats Green (båda M),

2021/22:3235 av Annicka Engblom (M),

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 6,

2021/22:3253 av John Widegren (M),

2021/22:3328 av Saila Quicklund (M),

2021/22:3624 av Lars Beckman (M) och

2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 9 (M, SD, C)

8. Licensierade ombud

Riksdagen avslår motion

2021/22:3807 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD) yrkande 6.

Reservation 10 (SD)

*Narkotikafrågor***9. Den kommande utvärderingen av narkotikapolitiken**

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om den kommande utvärderingen av narkotikapolitiken och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4159 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 12.

10. Lustgas

Riksdagen avslår motion

2021/22:1644 av Rickard Nordin (C) yrkandena 1 och 2.

*Tobaksfrågor***11. Tobaksfrågor**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2320 av Joar Forssell (L),

2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 16 och

2021/22:3977 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 18.

Reservation 11 (M, C, KD)

Reservation 12 (L)

*Spelfrågor***12. Spelfrågor**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3807 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD) yrkande 12 och

2021/22:4084 av Nicklas Attefjord och Anna Sibinska (båda MP) yrkandena 2 och 5.

Reservation 13 (M, SD)

Reservation 14 (MP)

*Motioner som bereds förenklat***13. Motioner som bereds förenklat**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 3 februari 2022

På socialutskottets vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Acko Ankarberg Johansson (KD), Kristina Nilsson (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Hultberg (M), Linda Lindberg (SD), Mikael Dahlqvist (S), Sofia Nilsson (C), Karin Rågsjö (V), Ulrika Heindorff (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Yasmine Bladelius (S), Dag Larsson (S), Clara Aranda (SD), Margareta Fransson (MP), Pia Steensland (KD) och Barbro Westerholm (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 120 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22. Motionsyrkandena handlar bl.a. om en kommande ANDTS-strategi och alkoholfrågor. Av dessa behandlas ca 70 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Under beredningen av ärendet har statssekreterare Tobias Lundin Gerdås, Socialdepartementet, informerat utskottet om beredningen av betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95).

Utskottets överväganden

En kommande ANDTS-strategi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en kommande ANDTS-strategi.

Jämför reservation 1 (SD), motivreservation 2 (S) och särskilt yttrande 1 (KD).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:3807 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att bekämpningen av narkotika ska prioriteras i den kommande ANDTS-strategin och att ett kontinuerligt arbete krävs för att dämpa problembördan av olika former av beroenden och missbruk.

Pågående arbete

Mål för ANDTS-politiken

Målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk (prop. 2010/11:47, bet. 2010/11:SoU8, rskr. 2010/11:203). Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande (prop. 2002/03:35, bet. 2002/03:SoU7, rskr. 2002/03:145).

ANDT-strategi

I mars 2011 antog riksdagen propositionen En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken med det övergripande målet för ANDT-politiken ”ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk” (prop. 2010/11:47, bet. 2010/11:SoU8, rskr. 2010/11:203). Till det övergripande målet kopplades en sektorsövergripande målstruktur som angav inriktning och prioriteringar för samhällets insatser under perioden 2011–2015.

I februari 2016 överlämnade regeringen skrivelsen En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020 till riksdagen (skr. 2015/16:86, bet. 2015/16:SoU8, rskr. 2015/16:302). I skrivelsen lämnades en redogörelse för resultaten av insatserna från strategiperioden

2011–2015 samt mål och inriktning för samhällets insatser under den kommande perioden 2016–2020.

En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025

I mars 2021 överlämnade regeringen propositionen En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 (prop. 2020/21:132), den s.k. ANDTS-strategin, till riksdagen.

I propositionen redogjorde regeringen för en förnyad strategi för politiken i fråga om alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar (ANDTS-politiken). Syftet var att ange mål och inriktning för hur samhällets insatser ska genomföras, samordnas och följas upp under strategiperioden 2021–2025. Propositionen innehåller förslag till ett reviderat övergripande mål för ANDTS-politiken samt sju långsiktiga mål med prioriterade insatsområden som anger riktningen för ANDTS-arbetet i sin helhet. Regeringen föreslog att innehållet i strategin även skulle omfatta spel om pengar, narkotikaklassade förskrivna och icke-förskrivna läkemedel samt en utvidgning av tobaksbegreppet till att även inkludera nikotinprodukter. Den förnyade strategin hade ett ökat fokus på narkotikaprevention med brottsförebyggande och brottsbekämpande insatser som bidrar till strategins mål. Regeringen föreslog vidare att den nuvarande ansvarsfördelningen mellan myndigheter och samordningen på området skulle kvarstå. I syfte att följa utvecklingen på området föreslogs att ett ANDTS-politiskt forum skulle inrättas och att ansvaret för att förvalta effektiva metoder och arbetssätt skulle tydliggöras.

I juni 2021 beslutade riksdagen att avslå regeringens förslag om en förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 och dess övergripande mål (bet. 2020/21:SoU25, rskr. 2020/21:375).

Av regeringens förteckning över propositioner som är avsedda att lämnas från mitten av januari 2022 och under återstoden av riksmötet (daterad den 11 januari 2022) framgår att regeringen planerar att lämna skrivelsen En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 till riksdagen den 22 februari 2022.

Nationellt stöd för att genomföra politiken inom ANDT- och spelområdet

Folkhälsomyndigheten har fått i uppdrag att under perioden 2021–2025 stödja genomförandet av politiken inom områdena alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar. Myndigheten ska även lämna förslag på hur en långsiktigt hållbar utveckling, förvaltning och spridning av kunskapsbaserade arbetssätt och metoder bör organiseras för att stödja det lokala och regionala ANDTS-förebyggande arbetet (S2021/03343).

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att stödja politiken inom området inom de delar som rör myndighetens ansvarsområde, genom att verka för ett effektivt och kunskapsbaserat arbete (S2021/03341).

Regeringen har även slutit en överenskommelse med Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) för perioden 2021–2023 i syfte att bidra till att uppnå regeringens mål på ANDTS-området (S2020/04300).

Svar på skriftlig fråga

Den 26 januari 2022 besvarade socialminister Lena Hallengren (S) en skriftlig fråga om skrivelsen om en förnyad ANDTS-strategi 2021–2025 (fr. 2021/22:766). Socialministern anförde följande:

Pia Steensland har frågat mig utifrån vilket syfte som regeringen har valt att återkomma till riksdagen med en skrivelse i stället för en proposition avseende en förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025.

Den 18 mars 2021 beslutade regeringen propositionen En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar 2021–2025. Den 22 mars 2021 överlämnade regeringen propositionen till riksdagen. Propositionen innehöll bl.a. ett förslag om ett nytt övergripande mål för arbetet med alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar. Förslaget innebar att spel om pengar skulle inkluderas i målet samt att tobaksprodukter skulle breddas till att även omfatta nikotinprodukter.

Dessvärre fanns en avsaknad av parlamentariskt stöd för regeringens förslag till ny ANDTS-strategi varför propositionen, och regeringens förslag till övergripande mål, avslogs av riksdagen. Jag har tidigare konstaterat att detta är beklagligt då avsaknaden av en strategi försvårar arbetet med frågorna, vilket ytterst drabbar samhällets mest utsatta.

I samband med att riksdagen avlog regeringens proposition fick regeringen även ett antal tillkännagivanden, däribland att det i det övergripande målet bör tas hänsyn till att olika nikotin- och tobaksprodukter kan orsaka olika stora skadeverkningar. Jag kan konstatera att både jag och regeringen tar riksdagens tillkännagivanden i frågan på stort allvar. Innan det övergripande målet för ANDT-politiken – som har legat fast sedan 2011 – ändras bedömer regeringen emellertid att ytterligare beredningsunderlag krävs. Detta med avseende på kunskapsläget när det gäller gradskillnader mellan olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar och hälsoeffekter.

Mot bakgrund av att riksdagen har bett regeringen att skyndsamt återkomma med ett förslag till ny strategi, och i avvaktan på nytt beredningsunderlag för att kunna ta ställning till ett ändrat övergripande mål, har regeringen för avsikt att återkomma till riksdagen i form av en skrivelse.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om ANDTS-strategin behandlades senast i betänkande 2020/21:SoU25 (prop. 2020/21:132).

I betänkandet föreslog utskottet fem tillkännagivanden till regeringen, bl.a. om att regeringen bör återkomma med ett förslag till ny ANDTS-strategi, att

regeringen bör återkomma med ett förslag till nytt övergripande mål som tar hänsyn till de varierande skadeverkningarna som olika tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka och om att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att klargöra de gradskillnader av ANDT-produkters skadeverkningar som är vetenskapligt påvisade. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 17 f., fyra reservationer av S, V, L och MP):

Den nationella ANDT-strategin har under sina tio år fyllt en stödjande funktion, är väl förankrad hos relevanta aktörer och fungerar som ett verktyg för samlat arbete på olika nivåer. Ett framgångsrikt arbete inom detta område kräver ett långsiktigt och uthålligt perspektiv utifrån tillgänglighetsbegränsningar och effektiva preventiva insatser men också vård- och behandlingsinsatser. Ett tydligt politiskt ledarskap och en ändamålsenlig ANDTS-strategi är avgörande för att målen ska uppnås.

Utskottet välkomnar att regeringen i det aktuella förslaget till ny ANDTS-strategi har återinfört det specifika målet om att skydda barn från skadeverkningar från ANDTS. Vidare är det positivt att strategin utvidgas till att även omfatta spel om pengar samt narkotikaklassade förskrivna och icke-förskrivna läkemedel och att tobaksbegreppet utvidgas till att även inkludera nikotinprodukter.

Dessvärre kvarstår alltför många av de brister som genomsyrade den förgående strategin. Dessutom noterar utskottet att regeringen i propositionen skriver att den överväger att genomföra olika insatser eller att tydliggöra olika ansvarsförhållanden inom strategins område. Det framgår således inte av propositionen att åtgärderna ska genomföras. Enligt utskottet skapar dessa vaga formuleringar en otydlighet om regeringens prioriteringar. Det skapar även en osäkerhet om hur strategins övergripande mål ska kunna uppnås i praktiken.

Enligt utskottet måste ANDTS-politiken utvecklas och konkretiseras för att möta och motverka det mänskliga lidandet och den samhälleliga problembörda som är kopplad till området. Regeringen skriver i propositionen att ”syftet är att ange mål och inriktning för hur samhällets insatser inom området ska genomföras, samordnas och följas upp under strategiperioden 2021–2025”. Utskottet anser att regeringens förslag till en ny ANDTS-strategi inte lever upp till det som krävs för att uppfylla syftet. Det utgör inte ett tillräckligt bra underlag för kommande strategiperiod.

I propositionen föreslås att det övergripande målet för det fortsatta arbetet inom området ska vara: Ett samhälle fritt från narkotika och dopning med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och spel om pengar samt ett minskat bruk av tobaks- och nikotinprodukter. Utskottet är mot bakgrund av vad som anføres ovan inte berett att föreslå att riksdagen ska godkänna vad regeringen föreslår om en förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 och dess övergripande mål (avsnitt 4.1).

Mot bakgrund av ovanstående bör motionerna [...] bifallas. Proposition 2020/21:132 bör avslås.

Utskottet anser att regeringen omgående bör återkomma till riksdagen med ett förslag till en reviderad och förbättrad ANDTS-strategi som tydliggör de olika insatser som måste vidareutvecklas och genomföras samt var ansvaret för insatserna ska ligga.

Utskottet vill samtidigt understryka att det är viktigt att det förebyggande arbete som redan pågår i dessa frågor i länen, regionerna, kommunerna och civilsamhällets organisationer fortsätter utan avbrott i avvaktan på en ny strategi.

Riksdagen bör ställa sig bakom det som utskottet anför och tillkännage detta för regeringen. Motionerna [...] bör delvis bifallas.

Som nämnts ovan anser utskottet liksom regeringen att narkotikaklassade läkemedel och spel om pengar ska inkluderas i den förnyade ANDTS-strategin. Utskottet föreslår dock ett omformulerat övergripande mål för ANDTS-strategin som tar hänsyn till de varierande skadeverkningar som olika tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka. Utskottet anser att samma övergripande målformulering ska gälla för såväl alkohol och spel om pengar som tobak och nikotin.

Riksdagen bör ställa sig bakom det som utskottet anför och tillkännage detta för regeringen. Därmed bör motionerna [...] bifallas. Motionerna [...] bör bifallas delvis.

Även om alla produkter inom ANDT-område är skadliga för hälsan är det enligt utskottet av vikt att klargöra de gradskillnader av ANDT-produkters skadeverkningar som är vetenskapligt påvisade. Dessa skillnader bör beaktas vid lagstiftning inom området. Utskottet anser att regeringen inom ramen för den nya ANDTS-strategin bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att se över denna fråga. Riksdagen bör ställa sig bakom det som utskottet anför och tillkännage detta för regeringen. Motion [...] bör därmed bifallas.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:375).

Utskottets ställningstagande

I juni 2021 beslutade riksdagen att avslå regeringens förslag till en förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 och dess övergripande mål (bet. 2020/21:SoU25, rskr. 2020/21:375). Samtidigt riktades tillkännagivanden till regeringen bl.a. om att regeringen omgående bör återkomma till riksdagen med ett förslag till en reviderad och förbättrad ANDTS-strategi samt om ett omformulerat övergripande mål för ANDTS-strategin som tar hänsyn till de varierande skadeverkningar som olika tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka. Utskottet noterar att regeringen planerar att lämna skrivelsen En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 till riksdagen den 22 februari 2022.

Enligt utskottets uppfattning bör ANDTS-strategin och det omformulerade övergripande målet presenteras för riksdagen i ett och samma sammanhang. Utskottet har förståelse för att det krävs beredningsunderlag innan ett förslag om ett omformulerat övergripande mål för ANDTS-strategin kan läggas fram. Med hänsyn till den tid som regeringen har haft till sitt förfogande sedan tillkännagivandena gavs finner utskottet det anmärkningsvärt att regeringen inte nu har tagit fram ett förslag på ett omformulerat övergripande mål.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom förslagen i motion 2021/22:3807 (SD) yrkande 7. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Alkoholfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en utvärdering av alkoholpolitiken och tillkännager detta för regeringen. Riksdagen avslår övriga motionsyrkanden.

Jämför reservation 3 (S, V, L, MP), 4 (M, C), 5 (M, KD), 6 (C), 7 (M, SD, C, L), 8 (SD, KD), 9 (M, SD, C) och 10 (SD).

Motionerna

Utvärdering av alkoholpolitiken

I kommittémotion 2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att genomföra en bred utvärdering av den svenska alkoholpolitiken. En bred och gedigen utvärdering behövs enligt motionärerna för att söka svar på hur effektiva politikens olika styrmedel är, hur dessa sammantaget fungerar samt i vilken utsträckning vi når dagens alkoholpolitiska mål.

Sofia Nilsson (C) föreslår i motion 2021/22:2095 yrkande 2 ett tillkännagivande om att regelbunden utvärdering av alkoholpolitikens effektivitet bör bli ett uppdrag till ett fristående statligt organ.

Statistik på alkoholområdet

I kommittémotion 2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att säkra tillgången till oberoende och tillförlitlig statistik på alkoholområdet. Motionärerna anför att statistikansvaret på alkoholområdet bör övergå till en ansvarig myndighet så snart statens nuvarande överenskommelse med CAN löper ut 2023, detta i syfte att säkra tillgången till oberoende och tillförlitlig statistik på alkoholområdet. Statistiken bör i möjligaste mån också ingå i Sveriges officiella statistik. I motion 2021/22:2095 av Sofia Nilsson (C) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att insamling av statistik om alkoholförsäljning och alkoholkonsumtion bör ligga på en fristående myndighet, och i motion 2021/22:1522 av Camilla Brodin (KD) föreslås ett tillkännagivande om att samla ansvaret för all statistik på alkoholområdet på en statlig myndighet.

Stöd och information

I kommittémotion 2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om utvecklade stödinsatser. Motionärerna föreslår bl.a. att regeringen ser över hur de nationella stödlinjerna i fråga om alkoholproblem kan stärkas och utvecklas. I yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om utvecklad konsumentinformation om

alkoholens skadeverkningar. Motionärerna föreslår att regeringen initierar en dialog med berörda branschorganisationer i syfte att nå en frivillig överenskommelse om att förbättra informationen till konsumenter om alkoholens skadeverkningar.

Serveringstillstånd

I kommittémotion 2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att modernisera bestämmelserna kring serveringstillstånd. Motionärerna anför bl.a. att regeringen behöver se över den del av alkohollagen som rör serveringstillstånd i syfte att skapa ett enklare och mindre godtyckligt regelverk. Motionärerna anser konkret bl.a. att dagens krav för stadigvarande serveringstillstånd om att serveringsställen måste ha eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahålla lagad eller på annat sätt tillredd mat bör tas bort.

I kommittémotion 2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att se över alkohollagstiftningen och anpassa den till dagens samhälle. Motionärerna anser bl.a. att alkohollagens krav på att tillhandahålla lagad eller på annat sätt tillredd mat för att få serveringstillstånd inte är rimligt.

Även i motionerna 2021/22:2090 av Noria Manouchi (M), 2021/22:2817 av Katarina Brännström (M), 2021/22:3043 av Boriana Åberg (M), 2021/22:61 av Bo Broman (SD), 2021/22:2322 av Joar Forssell (L) yrkande 2 i denna del och 2021/22:2344 av Robert Hannah (L) framförs tillkännagivanden som rör kravet på matservering för att få serveringstillstånd.

I motion 2021/22:3135 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att införa en utbildning med ett intyg om tillstånd för att driva restaurang giltigt i hela landet.

Alkoholrelaterade fosterskador

I kommittémotion 2021/22:4159 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om ett nationellt kompetenscentrum för prevention av alkoholrelaterade fosterskador. Motionärerna anser att förutsättningarna för att etablera ett nationellt tvärprofessionellt kompetenscentrum i Sverige, med uppgift att utveckla preventiva åtgärder för att alkoholrelaterade fosterskador inte ska uppstå, bör utredas. Centrumet bör också omfatta utvecklandet av ett utbildningsprogram om upptäckt, utredning och behandling av redan uppkomna skador.

Gårdsförsäljning

I kommittémotion 2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att införa gårdsförsäljning. Liknande förslag framförs i kommittémotionerna 2021/22:2432 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 11, 2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 7, 2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 24 och 2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 6.

Förslag om att införa gårdsförsäljning finns även i motionerna 2021/22:152 av Edward Riedl (M), 2021/22:1949 av Ann-Charlotte Hammar Johnson m.fl. (M), 2021/22:2171 av Margareta Cederfelt (M), 2021/22:2704 av Sten Bergheden (M), 2021/22:2847 av Betty Malmberg (M) yrkande 2, 2021/22:3176 av Helena Bouveng och Mats Green (båda M), 2021/22:3235 av Annicka Engblom (M), 2021/22:3253 av John Widegren (M), 2021/22:3328 av Saila Quicklund (M), 2021/22:3624 av Lars Beckman (M), 2021/22:250 av Markus Wiechel m.fl. (SD), 2021/22:398 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2, 2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD) yrkande 8, 2021/22:707 av Martina Johansson (C) yrkande 2 och 2021/22:772 av Kerstin Lundgren (C).

I motion 2021/22:2686 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om att omgående införa gårdsförsäljning på försök under två år i Sverige och därefter göra en utvärdering av försöket.

I motion 2021/22:2847 av Betty Malmberg (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att tillåta gårdsförsäljning på försök i Östergötland.

I motion 2021/22:398 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att Skåne bör ges möjlighet att testas som pilotregion för gårdsförsäljning av egenproducerat öl, vin och cider.

Slutligen föreslås i motion 2021/22:765 av Anders Åkesson och Per Schöldberg (båda C) ett tillkännagivande om att gårdsförsäljning av öl och vin ska införas på försök i sydöstra Sverige.

Licensierade ombud

I kommittémotion 2021/22:3807 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att utreda om de svenska småproducenterna skulle kunna bli licensierade ombud för Systembolaget.

Gällande rätt

Alkohollagen

Detaljhandel

Av alkohollagen (2010:1622) följer att det för detaljhandel med spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker ska finnas ett särskilt för ändamålet bildat aktiebolag (detaljhandelsbolaget). Bolaget ska ägas av staten (5 kap. 1 § första stycket). Endast detaljhandelsbolaget får bedriva detaljhandel med spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker (5 kap. 2 §). Detaljhandelsbolaget beslutar om försäljningsställenas förläggning enligt riktlinjer i avtalet mellan staten och bolaget (5 kap. 3 §).

Marknadsföring av alkoholdrycker

Vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter ska särskild måttfullhet iakttas. Reklam eller andra marknadsföringsåtgärder får inte vara påträngande eller uppsökande eller uppmana till bruk av alkohol (7 kap. 1 §). Marknadsföring får inte rikta sig särskilt till eller skildra barn eller ungdomar som inte har fyllt 25 år.

Servering av alkoholdrycker

Av alkohollagen följer vidare att det för servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker krävs tillstånd av den kommun där serveringsstället är beläget (serveringstillstånd, 8 kap. 1 § första stycket). Serveringstillstånd kan meddelas för servering till allmänheten eller i en förening, ett företag eller ett annat slutet sällskap. Tillståndet kan avse servering året runt eller årligen under en viss tidsperiod (stadigvarande serveringstillstånd). Det kan även avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd). Stadigvarande tillstånd gäller tills vidare. Kommunen får dock om det finns särskilda skäl begränsa tillståndets giltighet till en viss tid. Serveringstillstånd kan gälla spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker eller en eller flera av dessa drycker (8 kap. 2 § första–tredje styckena).

Ansökan om serveringstillstånd görs skriftligen. Kommunen får ta ut en avgift för prövningen. Kommunen får även ta ut en avgift för tillsyn av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl (8 kap. 10 § första–tredje styckena).

En ansökan om stadigvarande serveringstillstånd får inte bifallas utan att Polismyndigheten har fått yttra sig (8 kap. 11 § första stycket).

Av 8 kap. 15 § framgår att stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten endast får medges om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter. Efter kl. 23.00 får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter.

Tillkännagivande av avtal mellan Systembolaget Aktiebolag och staten

Enligt 7 § andra stycket tillkännagivandet (2019:552) av avtal mellan Systembolaget Aktiebolag och staten ska bolaget lämna information till allmänheten om de risker som är förenade med konsumtion av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat.

Pågående arbete

Statistik och uppföljning inom folkhälsoområdet

Enligt 9 § förordningen (2021:248) med instruktion för Folkhälsomyndigheten ska myndigheten ansvara för att framställa statistik inom folkhälsoområdet

och främja tillgången till sådan statistik. Myndigheten ska även ansvara för officiell statistik enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Myndigheten ska förse regeringen med en årlig rapport om utvecklingen av folkhälsan och dess bestämningsfaktorer. Myndigheten ska också fortlöpande förse regeringen med rapporter om insatser som görs med betydelse för folkhälsan och effekterna av dessa.

Enligt 11 § förordningen med instruktion för Folkhälsomyndigheten ska myndigheten utifrån ett folkhälsoperspektiv verka för kunskapsutveckling och kunskapsförmedling samt för nationell samordning inom alkohol-, narkotika- och dopningsområdet samt området tobak och liknande produkter. Myndigheten ska även följa upp utvecklingen och ansvara för den samordnade uppföljningen inom dessa områden.

Inom ramen för verksamheten ansvarar Folkhälsomyndigheten för Indikatorlabbet, vilket är ett webbaserat statistikverktyg där utvecklingen inom alkohol, narkotika, dopning och tobak kan följas över tid genom ett stort antal indikatorer. Källor till indikatorerna är bl.a. Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Statistiska centralbyrån, Alkoholregistret, Systembolaget och CAN. Indikatorlabbet riktar sig till statliga myndigheter, länsstyrelser, regioner, kommuner och organisationer.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Staten och Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) har sedan flera år slutit treåriga överenskommelser. Nuvarande överenskommelse sträcker sig över perioden 2021–2023 och innebär att CAN får ett årligt statsbidrag som ska användas till att bl.a. genomföra kartläggningar samt delta i såväl nationella som internationella undersökningar (S2020/04300).

Sedan 2013 ansvarar CAN för de s.k. monitormätningarna vars syfte är att beräkna den totala mängden alkohol och tobak som konsumeras i landet. Detta görs genom att den försäljning som registreras i Sverige kompletteras med uppgifter om alkohol och tobak från oregistrerade anskaffningskällor. Monitormätningen har pågått kontinuerligt sedan 2000.

ESO-rapport

I ESO-rapporten Synd och skatt – en ESO-rapport om politiken inom områdena alkohol, tobak och spel (rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2019:2) föreslås bl.a. att statistiken om alkohol, tobak och spel ses över och samordnas av en myndighet.

Förebyggande arbete inom alkoholområdet

Målet med Sveriges alkoholpolitik är att förebygga ohälsa som orsakas av alkoholkonsumtion. Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att sprida kunskap och stöd på nationell, regional och lokal nivå. Myndigheten bidrar till att kommuner, länsstyrelser och verksamhetsutövare har kunskap om hur ett

långsiktigt, systematiskt och kvalitetssäkrat förebyggande arbete kan utföras (folkhälsomyndigheten.se).

Alkohollinjen startade 2007 och har ett nationellt uppdrag från Folkhälsomyndigheten. Alkohollinjen erbjuder stöd för personer som vill förändra sina alkoholvanor men också för dem som oroar sig för någon annans alkoholvanor. Stödet ges till personer över hela landet (alkohollinjen.se).

Marknadsföring av alkohol

Regeringen gav under 2016 i uppdrag åt en särskild utredare att föreslå hur framför allt barn och unga på ett bättre sätt kan skyddas från marknadsföring av alkohol via digitala medier. Utredningen om vissa alkohol- och marknadsföringsfrågor överlämnade sitt slutbetänkande Alkoholreklam i sociala medier m.m. (SOU 2017:113) till regeringen den 15 januari 2017. I betänkandet föreslås ett förbud mot kommersiella annonser i sociala medier för marknadsföring av alkohol. Betänkandet har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Systembolaget Aktiebolag

Systembolaget Aktiebolag har ensamrätt i Sverige på att sälja alkoholhaltiga drycker i detaljhandelsledet. Syftet är att minska de alkoholrelaterade problemen genom att alkohol säljs utan att styras av vinstintresse. I bolagets samhällsuppdrag ingår att informera om alkoholens risker. Det görs på olika sätt för att nå så många som möjligt: i eget namn, i samarbete med andra och genom dotterbolaget IQ (systembolaget.se).

Stöd till barn i familjer med bl.a. skadligt bruk, missbruk eller beroende

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att, under perioden 2021–2025, stärka och utveckla stödet till barn i familjer med bl.a. skadligt bruk, missbruk eller beroende (S2021/03118). Även det ofödda barnet behöver skyddas från skador till följd av exponering för alkohol och narkotika under fosterlivet. Socialstyrelsen har därför även fått i uppdrag att lämna förslag på författningsändringar som krävs för att datainsamlingen till medicinska födelseregistret ska kunna innehålla data om nikotinprodukter, alkohol samt andra potentiellt skadliga substanser som används under graviditet. Syftet är att få bättre kunskap om gravida kvinnors användning av substanser som kan orsaka fosterskador (S2020/09593).

Tidigare utredningar om gårdsförsäljning

Frågan om gårdsförsäljning har behandlats i två tidigare utredningar. Alkohollagsutredningen redovisades i betänkandet En ny alkohollag (SOU 2009:22) och Utredningen om vissa alkoholfrågor redovisades i betänkande Gårdsförsäljning (SOU 2010:98).

Alkohollagsutredningens slutsats var att gårdsförsäljning inte är förenligt med detaljhandelsmonopolet och därför inte bör tillåtas. Att tillåta gårdsförsäljning av spritdrycker och starköl skulle dessutom enligt utredningens analys vara olämpligt av alkoholpolitiska skäl.

Utredningen om vissa alkoholfrågors slutsats var att det går att införa gårdsförsäljning under de angivna förutsättningarna men att det måste ske enligt en modell som inte hindrar utländska tillverkare från att få sina produkter sålda genom gårdsförsäljning eller att etablera sig i Sverige för att bedriva gårdsförsäljning och så länge modellen för gårdsförsäljning är konsekvent med den svenska alkoholpolitiken.

I december 2014 beslutade regeringen att avsluta beredningen utan att lämna något förslag (S2010/9077/FST).

Gårdsförsäljningsutredningen

I november 2020 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att utreda förutsättningarna för gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker (dir. 2020:118, S 2020:15). En förutsättning för uppdraget är att Systembolagets monopol säkras. Uppdraget byggde på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna. Utredaren skulle bl.a.

- göra en EU-rättslig analys av om och i sådant fall föreslå hur gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker kan införas i hela landet under förutsättning att detaljhandelsmonopolet säkras
- bedöma om det är EU-rättsligt möjligt och om det finns behov av att begränsa gårdsförsäljning till att t.ex. enbart tillåtas på landsbygd, enbart för svenska alkoholproducenter eller för småproducenters hantverksmässiga produktion
- bedöma om försäljningen behöver knytas till ett produktionsställe eller ett odlingsställe och om det är nödvändigt att även tillåta försäljning via internet eller på annat vis för hemleverans
- lämna förslag på former för tillsyn, öppettider och prissättningsmodell
- analysera vilka eventuella kommersiella effekter som kan förväntas för näringslivet, landsbygden, småföretagare och sysselsättning om gårdsförsäljning skulle införas
- analysera vilka eventuella folkhälsokonsekvenser som införande av gårdsförsäljning av alkoholdrycker kan leda till
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget redovisades den 8 december 2021 i betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95). Gårdsförsäljningsutredningen föreslår bl.a. att

- gårdsförsäljning endast tillåts i anslutning till ett betalt studiebesök eller en föreläsning med anknytning till den aktuella produkten på tillverkningsstället
- mängden som får säljas till en kund vid ett köptillfälle begränsas

- enbart jästa drycker (dvs. öl, vin och andra jästa drycker) ska avses
- det ska krävas tillstånd från kommunen för att få bedriva gårdsförsäljning
- gårdsförsäljning inte får bedrivas tidigare än kl. 10.00 och inte pågå längre än till kl. 20.00
- alkohollagens generella regler om försäljning ska gälla
- regleringen i ett första steg bör gälla i sex år från ikraftträdandet.

Utredningen bedömer att förslaget inte märkbart påverkar folkhälsan.

Enligt utredningens förslag skulle gårdsförsäljningen medföra en ökning av antalet arbetstillfällen i dryckesbranschen med 17–19 procent. Utredningens bedömning är att det generellt ökade intresset för lokala och småskaliga produkter gör det troligt att gårdsförsäljningen leder till en ökad efterfrågan av lokalt och småskaligt på Systembolaget.

Betänkandet har remitterats. Remissvaren ska ha kommit in till Socialdepartementet senast den 10 juni 2022 (S2022/00562).

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet föreslog i betänkande 2017/18:SoU8 ett tillkännagivande till regeringen om gårdsförsäljning. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 19, en reservation av S, MP och V):

Den svenska produktionen av alkoholdrycker har utvecklats i snabb takt, och konsumenternas intresse för närproducerade alkoholdrycker i mindre upplagor är stort. Enligt utskottet bör regeringen, under förutsättning att Systembolagets detaljhandelsmonopol kan upprätthållas, verka för en lagstiftning som möjliggör gårdsförsäljning i begränsad utsträckning. Riksdagen bör ställa sig bakom det som utskottet anför och tillkännage detta för regeringen. Motionerna [...] bör bifallas. Motion [...] bör bifallas delvis.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2017/18:260).

Motionsyrkanden om alkoholfrågor behandlades senast i socialutskottets betänkande 2020/21:SoU25. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2020/21:141).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringen bör genomföra en bred utvärdering av alkoholpolitiken. En bred och gedigen utvärdering behövs för att söka svar på hur effektiva politikens olika styrmedel är och hur dessa sammantaget fungerar samt i vilken utsträckning de alkoholpolitiska målen nås. Riksdagen bör ställa sig bakom det som utskottet anför och tillkännage detta för regeringen. Därmed bör riksdagen bifalla motion 2021/22:3760 (M) yrkande 2 och delvis bifalla motion 2021/22:2095 (C) yrkande 2.

När det gäller frågan om statistik på alkoholområdet konstaterar utskottet att Folkhälsomyndigheten i enlighet med sin instruktion ska framställa statistik inom folkhälsoområdet och främja tillgången till sådan statistik. Myndigheten ska även förse regeringen med en årlig rapport om utvecklingen av folkhälsan

och dess bestämningfaktorer. Inom ramen för verksamheten ansvarar Folkhälsomyndigheten för Indikatorlabbet, där utvecklingen inom bl.a. alkohol kan följas genom ett stort antal indikatorer. Utskottet konstaterar vidare att staten och CAN sedan flera år slutit överenskommelser. Nuvarande överenskommelse innebär att CAN får ett årligt statsbidrag som bl.a. ska användas till att genomföra kartläggningar inom alkoholområdet. CAN ansvarar även för de s.k. monitormätningarna vars syfte är att beräkna den totala mängden alkohol och tobak som konsumeras i landet. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att föreslå att riksdagen tar några initiativ med anledning av motionerna 2021/22:1522 (KD), 2021/22:2095 (C) yrkande 1 och 2021/22:3760 (M) yrkande 1. Motionsyrkandena bör avslås.

Några motionsyrkanden tar upp frågan om stöd och information. Utskottet konstaterar inledningsvis att Alkohollinjen har ett nationellt uppdrag från Folkhälsomyndigheten. Alkohollinjen erbjuder stöd för personer som vill förändra sina alkoholvanor men också för dem som oroar sig för någon annans alkoholvanor. När det gäller frågan om alkoholens risker ingår det i Systembolagets samhällsansvar att informera om dessa. Utskottet noterar avslutningsvis att betänkandet Alkoholreklam i sociala medier m.m. (SOU 2017:113) bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motion 2021/22:3760 (M) yrkandena 6 och 7. Motionsyrkandena bör avslås.

När det gäller frågan om serveringstillstånd anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att ta något initiativ. Motionerna 2021/22:61 (SD), 2021/22:2090 (M), 2021/22:2322 (L) yrkande 2 i denna del, 2021/22:2344 (L), 2021/22:2817 (M), 2021/22:3043 (M), 2021/22:3135 (M), 2021/22:3242 (C) yrkande 4 och 2021/22:3760 (M) yrkande 5 bör avslås.

Utskottet ser positivt på att Socialstyrelsen har fått i uppdrag att lämna förslag på författningsändringar som krävs för att datainsamlingen till medicinska födelseregistret ska kunna innehålla data om nikotinprodukter, alkohol samt andra potentiellt skadliga substanser som används under graviditet, i syfte att få bättre kunskap om gravida kvinnors användning av substanser som kan orsaka fosterskador (S2020/09593). Utskottet är inte berett att föreslå att riksdagen tar något initiativ med anledning av motion 2021/22:4159 (KD) yrkande 8. Motionsyrkandet bör avslås.

I december 2021 överlämnade Gårdsförsäljningsutredningen betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95) till regeringen. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser inte att beredningen av betänkandet bör föregripas. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2021/22:152 (M), 2021/22:250 (SD), 2021/22:398 (SD) yrkandena 1 och 2, 2021/22:707 (C) yrkande 2, 2021/22:765 (C), 2021/22:772 (C), 2021/22:1949 (M), 2021/22:2171 (M), 2021/22:2432 (SD) yrkande 11, 2021/22:2449 (SD) yrkande 7, 2021/22:2451 (SD) yrkande 3, 2021/22:2479 (SD) yrkande 24, 2021/22:2686 (M), 2021/22:2704 (M), 2021/22:2847 (M) yrkandena 1 och 2, 2021/22:3022 (SD) yrkande 8, 2021/22:3176 (M),

2021/22:3235 (M), 2021/22:3242 (C) yrkande 6, 2021/22:3253 (M), 2021/22:3328 (M), 2021/22:3624 (M) och 2021/22:3760 (M) yrkande 3.

Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motion 2021/22:3807 (SD) yrkande 6. Motionsyrkandet bör avslås.

Narkotikafrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om den kommande utvärderingen av narkotikapolitiken och tillkännager detta för regeringen. Riksdagen avslår övriga motionsyrkanden.

Motionerna

Den kommande utvärderingen av narkotikapolitiken

I kommittémotion 2021/22:4159 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att den aktuella utredningen om narkotikapolitiken bör analysera utfallet av insatser som i ett internationellt perspektiv har vidtagits i syfte att minska narkotikadödligheten.

Lustgas

I motion 2021/22:1644 av Rickard Nordin (C) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att införa en åldersgräns på försäljning av dikväveoxid (lustgas). I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att förbjuda försäljning av dikväveoxid i berusningssyfte.

Pågående arbete

Insatser för att motverka narkotikarelaterade dödsfall

Regeringen har beslutat om ett antal uppdrag till olika myndigheter för att minska antalet narkotikarelaterade dödsfall.

Socialstyrelsen ska verka för ökat tillgänglighetsförande av naloxon för att minska antalet dödsfall till följd av opioider (S2021/04973).

Folkhälsomyndigheten ska inrätta ett nationellt varningssystem för att motverka narkotikarelaterade dödsfall. Varningssystemet syftar till att tidigt kunna upptäcka substanser eller förändrade mönster i narkotikaanvändning som kan orsaka plötslig ökning av antalet dödsfall (S2021/04815).

Folkhälsomyndigheten, Läkemedelsverket, Rättsmedicinalverket och Socialstyrelsen har fått i uppdrag att sammanställa, analysera och presentera statistik om dödsfall till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar. Myndigheterna ska ta fram en gemensam rapport med grundläggande fakta inom området. Kunskapen från rapporten ska kunna användas för att främja

hälsa och förebygga psykisk ohälsa och narkotikarelaterade dödsfall (S2021/04814).

Internationellt narkotikasamarbete

Folkhälsomyndighetens internationella arbete inom narkotikaområdet omfattar bl.a. uppgiften att vara Sveriges kontaktpunkt (s.k. national focal point) mot EU:s narkotikabyrå EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction). Myndigheten samordnar och rapporterar även uppgifter om den svenska narkotikasituationen till FN:s kontor mot narkotika och brottslighet UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime).

EU:s narkotikastrategi 2021–2025

I december 2020 godkände ministerrådet EU:s strategi med en politisk ram och politiska prioriteringar för narkotikapolitiken för perioden 2021–2025 (europa.eu). Strategin syftar till att säkerställa en hög grad av hälsofrämjande åtgärder, social stabilitet och säkerhet samt till att bidra till ökad kunskap.

Riskfaktorer för ungas narkotikabruk och narkotikarelaterade problem

I november 2021 publicerade Folkhälsomyndigheten rapporten Riskfaktorer för ungas narkotikabruk och narkotikarelaterade problem – En litteraturöversikt av longitudinella studier från Norden om barn och unga vuxna. Rapporten redovisar resultaten från en kartläggande litteraturöversikt av nordisk forskning om risk- och skyddsfaktorer för barns och ungas narkotikabruk och narkotikarelaterade problem. Målgrupper för publikationen är personer som arbetar hälsofrämjande eller förebyggande inom kommuner och länsstyrelser och på nationell nivå.

Svar på interpellation

Den 28 maj 2021 besvarade socialminister Lena Hallengren (S) en interpellation om regeringens narkotikapolitik (ip. 2020/21:509). Socialministern anförde bl.a. följande (prot. 2020/21:129):

Niels Paarup-Petersen har frågat mig vilka åtgärder som regeringen kommer att vidta för att narkotikapolitiken ska baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Inledningsvis vill jag betona att jag och regeringen står bakom en folkhälsobaserad narkotikapolitik. Med det menas en narkotikapolitik som baseras på mänskliga rättigheter och jämlik hälsa, och där tillgångsbegränsning och efterfrågeminskning är likvärdiga beståndsdelar. Insatserna omfattar förebyggande arbete, vård och behandling, sociala insatser och insatser för att förbättra hälsan hos personer med missbruk eller beroende. Insatserna ska vara baserade på evidens, beprövad erfarenhet och bästa tillgängliga kunskap.

Regeringens narkotikapolitiska arbete vägleds av den samlade nationella strategin avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och

nikotin samt spel om pengar, den så kallade ANDTS-strategin. En förnyad strategi för perioden 2021–2025 överlämnades till riksdagen den 18 mars 2021. Insatser mot narkotika samt narkotikaprevention är prioriterade delar i strategin. Regeringen avser att återkomma till riksdagen avseende det tillkännagivande som riksdagen har riktat till regeringen gällande en utvärdering av narkotikapolitiken. Detta tillkännagivande bereds i Regeringskansliet och är i allra högsta grad en levande fråga.

Svar på skriftlig fråga

Den 15 september 2021 besvarade socialminister Lena Hallengren (S) en skriftlig fråga om drogförsäljning av lustgas (fr. 2020/21:3584). Socialministern anförde följande:

Sofia Nilsson har frågat mig hur jag tänker agera för att minska missbruket av lustgas samt förhindra marknadsföring och försäljning av lustgas för privat bruk i rusningssyfte.

I samhället sker det en snabb utveckling av nya företeelser och produkter, att använda i bland annat berusningssyfte, som framförallt riktar sig till barn och unga. Regeringen bevakar frågan med ambitionen att säkerställa ett fortsatt högt skydd framförallt för barn och unga.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet föreslog i betänkande 2019/20:SoU7 ett tillkännagivande till regeringen om dels en nollvision när det gäller narkotikarelaterade dödsfall, dels en utvärdering av den nuvarande narkotikapolitiken. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 29 f., ingen reservation):

Sverige behöver en nollvision och en nolltolerans mot narkotikarelaterade dödsfall. I första hand ska fokus ligga på att förebygga så att människor väljer att inte använda narkotika. Vidare bör man uppmärksamma individen och dennes rätt att få det stöd och den behandling han eller hon behöver för sin beroendesjukdom. Evidensbaserad behandling är det som hjälper människor tillbaka till ett fungerande liv.

Enligt utskottets mening måste en fortsatt restriktiv narkotikapolitik kombineras med en god missbruks- och beroendevård som innehåller insatser för skademinimering, som exempelvis minskad spridning av blodsmittor. Utskottet anser därför att den nuvarande narkotikapolitiken bör utvärderas i syfte att säkerställa att den är förenlig med kraven på evidensbaserad vård, beprövad erfarenhet och skademinimering.

Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringen bör ta initiativ till dels en nollvision när det gäller narkotikarelaterade dödsfall, dels en utvärdering av den nuvarande narkotikapolitiken i enlighet med vad som anförts ovan. Riksdagen bör ställa sig bakom det som utskottet anför och tillkännage detta för regeringen. Motionerna [...] bör bifallas delvis.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2019/20:174).

Motionsyrkanden om narkotikafrågor behandlades senast i socialutskottets betänkande 2020/21:SoU25. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2020/21:141).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen riktade våren 2020 ett tillkännagivande till regeringen om dels en nollvision när det gäller narkotikarelaterade dödsfall, dels en utvärdering av den nuvarande narkotikapolitiken. Utskottet anser att regeringen i den kommande utvärderingen av narkotikapolitiken bör låta analysera utfallet av insatser som i ett internationellt perspektiv har vidtagits i syfte att minska narkotikadödligheten. Riksdagen bör ställa sig bakom det som utskottet anför och tillkänna detta för regeringen. Därmed bör riksdagen bifalla motion 2021/22:4159 (KD) yrkande 12.

Utskottet noterar att regeringen bevakar frågan om drogförsäljning av lustgas och anser därför inte att det är nödvändigt för riksdagen att vidta några åtgärder när det gäller motion 2021/22:1644 (C) yrkandena 1 och 2. Motionen bör avslås.

Tobaksfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tobaksfrågor.
Jämför reservation 11 (M, C, KD) och 12 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om en översyn av straffen för försäljning av tobak till minderåriga. Det är enligt motionärerna viktigt att säkerställa att tobaksprodukter inte säljs till minderåriga. I detta kan bl.a. ingå att skärpa straffen mot dem som säljer tobak åt minderåriga och även att motverka den grova organiserade brottsligheten, som inte sällan ägnar sig åt smuggling av cigaretter.

I kommittémotion 2021/22:3977 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om nikotin. Motionärerna anför bl.a. att riskerna med snusning och annat rökfritt nikotin behöver beaktas i kunskapspridning.

I motion 2021/22:2320 av Joar Forssell (L) föreslås ett tillkännagivande om att överlåta regleringen av rökning till kommunerna.

Gällande rätt

Lagen om tobak och liknande produkter

Åldersgräns

Av 5 kap. 18 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter framgår att tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare inte får säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18

år. Den som lämnar ut tobaksvaror ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått denna ålder. Om det finns någon särskild anledning att anta att varan eller produkten är avsedd att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år, får den inte lämnas ut. På försäljningsställen ska det finnas en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut sådana varor eller produkter som avses i första stycket till den som inte har fyllt 18 år.

Av 5 kap. 19 § följer att tobaksvaror som säljs till konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera mottagarens ålder. Detta gäller även när försäljningen sker genom automat eller via postorder eller liknande.

Straffbestämmelser

Av 10 kap. 2 § framgår att den som uppsåtligen eller av oaksamhet säljer eller lämnar ut tobaksvaror i strid med 5 kap. 18 § första eller andra stycket ska dömas för olovlig tobakshandling till böter eller fängelse i högst sex månader. Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

Pågående arbete

Utredning om översyn av vissa frågor på tobaksområdet

Utredningen om översyn av vissa frågor på tobaksområdet överlämnade sitt betänkande Hårdare regler för nya nikotinprodukter (SOU 2021:22) den 29 mars 2021. Utredningen föreslår bl.a.

- en ny lag och förordning om tobaksfria nikotinprodukter
- ett generellt krav på särskild måttfullhet vid marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter
- produktkrav för tobaksfria nikotinprodukter som måste uppfyllas för att produkterna ska få tillhandahållas
- att tillverkare, importörer och distributörer ska vara skyldiga att vidta åtgärder om de anser, eller har skäl att anse, att en tobaksfri nikotinprodukt inte är säker, av god kvalitet eller på annat sätt inte är förenlig med den föreslagna lagen eller anslutande föreskrifter
- en ordning för tillsynen av reglerna om tobaksfria nikotinprodukter som i allt väsentligt följer den ordning för tillsyn som gäller på övriga tobaksområdet
- att Folkhälsomyndigheten, kommunen, Polismyndigheten och länsstyrelsen får möjlighet att meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att reglerna om tobaksfria nikotinprodukter ska följas

Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Av regeringens förteckning över propositioner som är avsedda att lämnas från mitten av januari 2022 och under återstoden av riksmötet (daterad den 11 januari 2022) framgår att regeringen planerar att lämna propositionen Hårdare regler för nya nikotinprodukter till riksdagen den 22 mars 2022.

Regeringens förslag till ny ANDTS-strategi

Som nämnts ovan överlämnade regeringen propositionen En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 (prop. 2020/21:132), den s.k. ANDTS-strategin, till riksdagen i mars 2021. Propositionen avslogs (bet. 2020/21:SoU25, rskr. 2020/21:375). I propositionen föreslog regeringen bl.a. en utvidgning av tobaksbegreppet till att även inkludera nikotinprodukter. Genom att fokusera på både tobaks- och nikotinprodukter avsåg regeringen att ta ett samlat grepp över samtliga produkter på området som innehåller nikotin (prop. 2020/21:132 s. 14–15). I sitt ställningstagande välkomnade socialutskottet att tobaksbegreppet utvidgas till att även inkludera nikotinprodukter. Utskottet föreslog även tillkännagivanden till regeringen om bl.a. ett omformulerat övergripande mål för ANDTS-strategin som tar hänsyn till de varierande skadeverkningar som olika tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka samt att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att klargöra de gradskillnader av ANDT-produkters skadeverkningar som är vetenskapligt påvisade (bet. 2020/21:SoU25 s. 17–18). En förnyad ANDTS-strategi bereds inom Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om tobaksfrågor behandlades senast i socialutskottets betänkande 2020/21:SoU25. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2020/21:141).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med vad som framförs i motion 2021/22:3510 (C) yrkande 16 att det är viktigt att säkerställa att tobaksprodukter inte säljs till minderåriga. Det finns dock för närvarande inte skäl att göra en översyn av straffen för försäljning av tobak till minderåriga. Motionsyrkandet bör avslås. Vidare noterar utskottet att betänkandet *Hårdare regler för nya nikotinprodukter* (SOU 2021:22) bereds inom Regeringskansliet och att regeringen planerar att lämna en proposition till riksdagen under våren 2022. Utskottet vill i detta sammanhang påminna om de tillkännagivanden som riktades till regeringen om ett omformulerat övergripande mål för ANDTS-strategin som tar hänsyn till de varierande skadeverkningar som olika tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka samt att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att klargöra de gradskillnader av ANDT-produkters skadeverkningar som är vetenskapligt påvisade (bet. 2020/21:SoU25). Utskottet anser inte att det är nödvändigt för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2021/22:3977 (L) yrkande 18. Motionsyrkandet bör avslås. Utskottet stöder inte heller det förslag som framförs i motion 2021/22:2320 (L). Motionen bör avslås.

Spelfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om spelfrågor.

Jämför reservation 13 (M, SD) och 14 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3807 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att kontrollera att kommuner och regioner på allvar genomfört och fortsatt driver arbetet med stödjande och spelförebyggande åtgärder sedan ändringarna i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen i fråga om spelmissbruk trädde i kraft den 1 januari 2018.

I motion 2021/22:4084 av Nicklas Attefjord och Anna Sibinska (båda MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om finansiering och stöd till föreningar som jobbar med spelberoende. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om ideella föreningar och lokal samverkan.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen

Av 3 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, framgår att socialnämnden bl.a. ska arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar. Socialnämnden ska genom information till myndigheter, grupper och enskilda och genom uppsökande verksamhet sprida kunskap om skadeverkningar av missbruk och om de hjälpmöjligheter som finns. Av 5 kap. 1 § 5 framgår att socialnämnden aktivt ska arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar bland barn och unga. Av 5 kap. 9 a § framgår att kommunen ska ingå en överenskommelse med regionen om ett samarbete i fråga om personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar.

Hälso- och sjukvårdslagen

Av 16 kap. 3 § 2 hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), förkortad HSL, framgår att regionen ska ingå en överenskommelse med kommunen om ett samarbete i fråga om bl.a. personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar.

Pågående arbete

Insatser för att förebygga spelproblem

Av Folkhälsomyndighetens regleringsbrev för 2021 framgår att myndigheten ska göra insatser för att förebygga spelproblem. I uppdraget ingår att utveckla och sprida det nationella kunskapsstödet om spelproblem och att verka för samordning på nationell nivå. I uppdraget ingår även att i samverkan med länsstyrelserna stödja genomförandet av ändringarna i SoL och HSL om spelmissbruk. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Socialdepartementet) senast den 1 mars 2022.

Befolkningsstudie

Av Folkhälsomyndighetens regleringsbrev för 2021 framgår att myndigheten ska genomföra en ny befolkningsundersökning om spel om pengar. Swedish Longitudinal Gambling Study (Swelogs) är en omfattande långsiktig befolkningsstudie om relationen mellan spel om pengar och hälsa. Undersökningen ska ge tillförlitliga underlag för att beskriva förändringar i befolkningen i stort och i delgrupper. Arbetet ska redovisas till regeringen (Socialdepartementet) senast den 28 februari 2022.

Oberoende spelsamverkan

Tillsammans med Spelinspektionen ansvarar Folkhälsomyndigheten för ordförandeskapet i branschrådet Oberoende spelsamverkan (OSS). OSS är ett nationellt branschråd för kunskaps- och erfarenhetsutbyte i frågor som rör spelproblem. I branschrådet finns representanter för bl.a. Folkhälsomyndigheten, Spelinspektionen, Stödlinjen samt föreningar som får medel enligt förordningen (2015:456) om statsbidrag till organisationer som bedriver förebyggande arbete för att minska tobaksbruket eller verksamhet mot överdrivet spelande.

Det civila samhället

I enlighet med förordningen (2015:456) om statsbidrag till organisationer som bedriver förebyggande arbete för att minska tobaksbruket eller verksamhet inriktad mot överdrivet spelande fördelar Folkhälsomyndigheten medel till ideella organisationer vars huvudsakliga verksamhet är att bedriva förebyggande arbete i syfte att minska skadeverkningar av spel om pengar i Sverige.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om spelfrågor behandlades senast i socialutskottets betänkande 2020/21:SoU25. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2020/21:141).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att Folkhälsomyndigheten bl.a. har i uppdrag att utveckla och sprida det nationella kunskapsstödet om spelproblem och att verka för samordning på nationell nivå. Vidare ingår i uppdraget att i samverkan med länsstyrelserna stödja genomförandet av ändringarna i SoL och HSL om spelmissbruk. Folkhälsomyndigheten fördelar även medel till ideella organisationer vars huvudsakliga verksamhet är att bedriva förebyggande arbete i syfte att minska skadeverkningar av spel om pengar i Sverige. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motionsyrkandena, utan de bör avslås.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 2 (M), 3 (SD), 4 (C), 5 (V), 6 (KD) och 7 (L).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsförslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Detta har bl.a. gjorts i betänkande 2020/21:SoU25. Utskottet avstyrker motionsförslagen med hänvisning till detta.

Reservationer

1. En kommande ANDTS-strategi, punkt 1 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Clara Aranda (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2021/22:3807 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Enligt vår mening är det viktigt att kampen mot narkotika prioriteras i den kommande ANDTS-strategin mot beroenden. Ett kontinuerligt arbete krävs för att dämpa problembördan av olika former av beroenden och missbruk. Regeringen bör beakta detta i arbetet med den kommande ANDTS-strategin.

2. En kommande ANDTS-strategi, punkt 1 – motiveringen (S)

av Kristina Nilsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Mikael Dahlqvist (S), Yasmine Bladelius (S) och Dag Larsson (S).

Ställningstagande

I juni 2021 beslutade riksdagen att avslå regeringens förslag till en förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 och dess övergripande mål (bet. 2020/21:SoU25, rskr. 2020/21:375). Samtidigt riktades tillkännagivanden till regeringen bl.a. om att regeringen omgående bör återkomma till riksdagen med ett förslag till en reviderad och förbättrad ANDTS-strategi samt om ett omformulerat övergripande mål för ANDTS-strategin som tar hänsyn till de varierande skadeverkningar som olika tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka. Vi noterar att regeringen planerar att lämna skrivelsen En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 till riksdagen den 22 februari 2022. Vi välkomnar detta.

När det gäller tillkännagivandet om ett omformulerat övergripande mål noterar vi att regeringen bedömer att ytterligare beredningsunderlag krävs, detta med avseende på kunskapsläget när det gäller gradskillnader mellan olika

tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar och hälsoeffekter. Det är enligt vår mening angeläget att ett förslag om ett omformulerat mål är genomarbetat.

Vi är inte beredda att ställa oss bakom förslagen i motion 2021/22:3807 (SD) yrkande 7. Motionsyrkandet bör därför avslås.

3. Utvärdering av alkoholpolitiken, punkt 2 (S, V, L, MP)

av Kristina Nilsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Mikael Dahlqvist (S), Karin Rågsjö (V), Yasmine Bladelius (S), Dag Larsson (S), Margareta Fransson (MP) och Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2095 av Sofia Nilsson (C) yrkande 2 och

2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Svensk alkoholpolitik syftar till att främja folkhälsan genom att minska alkoholens skadeverkningar. Den är väl förankrad och fyller sin funktion. Under de senaste åren har exempelvis totalkonsumtionen av alkohol minskat. Berusningsdrickandet minskar också, och det är färre ungdomar som dricker jämfört med början av 2000-talet.

Vår uppfattning är att den svenska alkoholpolitiken tjänar sitt syfte väl, och vi anser därför inte att någon utvärdering av alkoholpolitiken krävs. Därmed behövs det inte något tillkännagivande till regeringen.

4. Statistik på alkoholområdet, punkt 3 (M, C)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Sofia Nilsson (C) och Ulrika Heindorff (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2095 av Sofia Nilsson (C) yrkande 1 och

2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 och

bifaller delvis motion

2021/22:1522 av Camilla Brodin (KD).

Ställningstagande

Tillgänglig och oberoende statistik om samt regelbunden oberoende utvärdering av alkoholkonsumtion är ett viktigt underlag för att riksdagen ska kunna fatta välgrundade beslut. Vi anser att ansvaret för att ta fram, kvalitetssäkra och publicera grundläggande statistik och uppskattningar om bl.a. konsumtion, försäljning och oregistrerad alkoholskaffning bör ligga på en oberoende myndighet. Statistiken bör i möjligaste mån också ingå i Sveriges officiella statistik. Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med ovanstående.

5. Stöd och information, punkt 4 (M, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Ulrika Heindorff (M) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Enligt vår mening behövs det utvecklade stödsatser för personer med alkoholproblem. Regeringen bör därför se över hur de nationella stödlinjerna kan stärkas och utvecklas. Vidare anser vi att det är viktigt att konsumenter av alkohol liksom befolkningen i stort får bra och korrekt information om alkoholens skadeverkningar. Regeringen bör initiera en dialog med berörda branschorganisationer i syfte att nå en frivillig överenskommelse om att förbättra informationen till konsumenter om alkoholens skadeverkningar.

6. Stöd och information, punkt 4 (C)

av Sofia Nilsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6 och avslår motion

2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Enligt min mening behövs det utvecklade stödinsatser för personer med alkoholproblem. Regeringen bör därför se över hur de nationella stödlinjerna kan stärkas och utvecklas.

7. Serveringstillstånd, punkt 5 (M, SD, C, L)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Linda Lindberg (SD), Sofia Nilsson (C), Ulrika Heindorff (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Clara Aranda (SD) och Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 4 och

2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5,
bifaller delvis motionerna

2021/22:61 av Bo Broman (SD),

2021/22:2090 av Noria Manouchi (M),

2021/22:2322 av Joar Forssell (L) yrkande 2 i denna del,

2021/22:2344 av Robert Hannah (L),

2021/22:2817 av Katarina Brännström (M) och

2021/22:3043 av Boriana Åberg (M) samt

avslår motion

2021/22:3135 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör se över frågan om serveringstillstånd i alkohollagen i syfte att skapa ett enklare och mindre godtyckligt regelverk. Bland annat bör man utreda ett slopande av dagens krav för stadigvarande serveringstillstånd om att serveringsställen måste ha eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahålla lagad eller på annat sätt tillredd mat. Lagstiftningen behöver moderniseras och anpassas till dagens samhälle och det behöver bli enklare för seriösa aktörer att få stadigvarande serveringstillstånd än vad det är i dag.

8. Alkoholrelaterade fosterskador, punkt 6 (SD, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Clara Aranda (SD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4159 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 8.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör utreda förutsättningarna för att etablera ett nationellt tvärprofessionellt kompetenscentrum för prevention av alkoholrelaterade fosterskador. Centrumet bör också ansvara för att utveckla utbildningsprogram om att upptäcka, utreda och behandla redan uppkomna skador.

9. Gårdsförsäljning, punkt 7 (M, SD, C)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Linda Lindberg (SD), Sofia Nilsson (C), Ulrika Heindorff (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Clara Aranda (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna
2021/22:152 av Edward Riedl (M),
2021/22:250 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2021/22:398 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 2,
2021/22:707 av Martina Johansson (C) yrkande 2,
2021/22:772 av Kerstin Lundgren (C),
2021/22:1949 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M),
2021/22:2171 av Margareta Cederfelt (M),
2021/22:2432 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 11,
2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 7,
2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 3,
2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 24,
2021/22:2704 av Sten Bergheden (M),

2021/22:2847 av Betty Malmberg (M) yrkande 2,
2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD) yrkande 8,
2021/22:3176 av Helena Bouveng och Mats Green (båda M),
2021/22:3235 av Annicka Engblom (M),
2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 6,
2021/22:3253 av John Widegren (M),
2021/22:3328 av Saila Quicklund (M),
2021/22:3624 av Lars Beckman (M) och
2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3 och
avslår motionerna
2021/22:398 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 1,
2021/22:765 av Anders Åkesson och Per Schöldberg (båda C),
2021/22:2686 av Sten Bergheden (M) och
2021/22:2847 av Betty Malmberg (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Det är viktigt att ett system med gårdsförsäljning snarast kommer på plats. Med gårdsförsäljning skulle förutsättningarna för dryckesproducenter och svensk besöksnäring förbättras, vilket skulle skapa jobb och ekonomisk tillväxt, särskilt på landsbygden.

Enligt vår mening bör regeringen skyndsamt bereda Gårdsförsäljningsutredningens betänkande En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95) och återkomma med förslag om att införa gårdsförsäljning. Ett sådant förslag bör inte innehålla krav som inte är motiverade utifrån EU-rätten.

10. Licensierade ombud, punkt 8 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Clara Aranda (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3807 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör regeringen utreda om svenska småproducenter skulle kunna bli licensierade ombud för Systembolaget. Regeringen bör beakta detta

i beredningen av betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95).

11. Tobaksfrågor, punkt 11 (M, C, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Sofia Nilsson (C), Ulrika Heindorff (M) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 16 och
avslår motionerna
2021/22:2320 av Joar Forssell (L) och
2021/22:3977 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 18.

Ställningstagande

Det är viktigt att säkerställa att tobaksprodukter inte säljs till minderåriga. I detta kan bl.a. ingå att skärpa straffen mot dem som säljer tobak åt minderåriga och även att motverka den grova organiserade brottsligheten. Enligt vår mening bör regeringen initiera en översyn av straffen för försäljning av tobak till minderåriga.

12. Tobaksfrågor, punkt 11 (L)

av Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 16 och
2021/22:3977 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 18 och
avslår motion
2021/22:2320 av Joar Forssell (L).

Ställningstagande

Det är viktigt att säkerställa att tobaksprodukter inte säljs till minderåriga. I detta kan bl.a. ingå att skärpa straffen mot dem som säljer tobak åt minderåriga och även att motverka den grova organiserade brottsligheten. Enligt min mening bör regeringen initiera en översyn av straffen för försäljning av tobak till minderåriga.

Vidare anser jag att riskerna med snusning och annat rökfritt nikotin behöver beaktas i kunskapsspridningen. Regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att arbeta med denna fråga.

13. Spelfrågor, punkt 12 (M, SD)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Linda Lindberg (SD), Ulrika Heindorff (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Clara Aranda (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3807 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD) yrkande 12 och
avslår motion
2021/22:4084 av Nicklas Attefjord och Anna Sibinska (båda MP) yrkandena
2 och 5.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör regeringen ge i uppdrag åt lämplig myndighet att kontrollera att kommuner och regioner på allvar genomfört och fortsatt driver arbetet med stödjande och spelförebyggande åtgärder sedan ändringarna i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen om spelmissbruk trädde i kraft den 1 januari 2018.

14. Spelfrågor, punkt 12 (MP)

av Margareta Fransson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4084 av Nicklas Attefjord och Anna Sibinska (båda MP) yrkandena 2 och 5 samt avslår motion
2021/22:3807 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD) yrkande 12.

Ställningstagande

För att stödja patientgruppen och förebygga återfall krävs det ett långsiktigt arbete. Därför är det av stor vikt att ge föreningar som jobbar med spelberoende stabila förutsättningar. Enligt min mening bör det övervägas om mer medel ska avsättas till ideella verksamheter som tar hand om de människor som far illa av spelet, både anhöriga och spelare. Vidare anser jag att det behövs ökad samverkan mellan skuldrådgivning, vård, socialtjänst, låneinstitut och ideella föreningar så att individer med spelberoende fångas upp och får hjälp. Regeringen bör se över dessa frågor.

Särskilda yttranden

1. En kommande ANDTS-strategi, punkt 1 (KD)

Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD) anför:

Utöver det som utskottet framför i sitt ställningstagande vill vi framföra nedanstående.

Vi anser att den nationella ANDT-strategin under sina tio år har fyllt en stödjande funktion, är väl förankrad hos relevanta aktörer och fungerar som ett verktyg för ett samlat arbete på olika nivåer. Ett framgångsrikt arbete inom detta område kräver ett långsiktigt och uthålligt perspektiv utifrån tillgänglighetsbegränsande insatser, effektiva preventiva insatser samt vård- och behandlingsinsatser. Ett tydligt politiskt ledarskap och en ändamålsenlig ANDTS-strategi är avgörande för att målen ska uppnås.

Vi är angelägna om att Sverige omgående får en tydlig, ändamålsenlig och långsiktig hållbar ANDTS-strategi. Det krävs ett partiöverskridande arbete och en övergripande samsyn om ANDTS-frågorna. Regeringens besked att den under våren 2022 har för avsikt att återkomma till riksdagen i form av en skrivelse i stället för en proposition är enligt vår mening oroande. En skrivelse innehåller, till skillnad från en proposition, inget förslag till riksdagsbeslut.

Socialministern har i ett svar på en skriftlig fråga meddelat att regeringen bedömer att ytterligare beredningsunderlag krävs innan det övergripande målet för ANDT-politiken ändras (fr. 2021/22:766). I övrigt är det oklart vad den kommande skrivelsen kommer att innehålla när det gäller strategins utformning. Enligt vår mening är det angeläget att den kommande strategin tillgodoser de tillkännagivanden som riksdagen har riktat till regeringen om ANDTS-strategin. Utöver tillkännagivandet om ett omformulerat övergripande mål för ANDTS-strategin gäller det även tillkännagivandena om att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att dels klargöra de gradskillnader av ANDT-produkters skadeverkningar som är vetenskapligt påvisade, dels genomföra kartläggningar i syfte att förbättra beroendevården samt att regeringen bör utreda möjligheterna att skapa ett nationellt kompetenscentrum för ANDTS-prevention m.m.

Vi kommer noga att följa det fortsatta arbetet med ANDTS-strategin och återkomma med förslag om det finns skäl för det.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (M)

Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Ulrika Heindorff (M) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor

i bl.a. betänkande 2020/21:SoU25. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (SD)

Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Clara Aranda (SD) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:SoU25. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (C)

Sofia Nilsson (C) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:SoU25. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (V)

Karin Rågsjö (V) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:SoU25. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

6. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (KD)

Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:SoU25. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

7. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (L)

Barbro Westerholm (L) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:SoU25. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:32 av Angelica Lundberg (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att successivt höja åldersgränsen för inköp av cigaretter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det olagligt att köpa ut, sälja eller ge bort cigaretter till en person som är yngre än den gällande åldersgränsen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:61 av Bo Broman (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa kravet på matservering för alkoholtillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:93 av Dennis Dioukarev och Mattias Bäckström Johansson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda huruvida starköl ska få säljas och konsumeras vid utvalda sektioner under vissa idrottseven och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:152 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:250 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av lokalt producerad alkohol och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:281 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja ett arbete för att avskaffa Systembolagets monopol och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:300 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införandet av dold tobaksförsäljning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på att kunna uppvisa id vid tobakskonsumtion och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:398 av Linda Lindberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skåne bör ges möjlighet att testas som pilotregion för gårdsförsäljning av egenproducerat öl, vin och cider och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerat öl, vin och cider så att försäljning av småskaligt egenproducerade drycker blir möjlig och om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen enligt tidigare tillkännagivande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:476 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klassa diagnosen sex- och kärleksberoende som en beroendesjukdom och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att ta fram informationsmaterial om äldre och alkohol och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:707 av Martina Johansson (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla varor som produceras på en gård ska få säljas på gården och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:765 av Anders Åkesson och Per Schöldberg (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gårdsförsäljning av öl och vin ska införas på försök i sydöstra Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:772 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast öppna för gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1215 av Catarina Deremar (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhindra bruket av nikotin och tobak och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1447 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla ansvaret för all statistik om konsumtionen av alkohol, tobak och spel på en och samma myndighet samt låta den statistiken ingå i Sveriges officiella statistik och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1522 av Camilla Brodin (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla ansvaret för all statistik på alkoholområdet på en statlig myndighet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1587 av Jonny Cato (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa rökförbud på uteserveringar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1594 av Anders Åkesson och Per Åsling (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Systembolaget ska ta ett större ansvar för att säkerställa likvärdiga förutsättningar för produktion, distribution och konsumtion av hantverksproducerade alkoholhaltiga drycker i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Systembolaget ska vara en positiv kraft i utvecklingen av Sverige som dryckesland och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1644 av Rickard Nordin (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en åldersgräns på försäljning av dikväveoxid och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda försäljning av dikväveoxid i berusningssyfte och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1906 av Cecilie Tenfjord Toftby (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en enhetlig åldersgräns för köp av alkohol och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1949 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagens tillkännagivande ska följas och att ett lagförslag som möjliggör gårdsförsäljning av alkoholhaltig dryck i Sverige ska presenteras och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2043 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenskt självbestämmande gällande snus och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2090 av Noria Manouchi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa kravet på matservering för alkoholserving och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2095 av Sofia Nilsson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att insamling av statistik rörande alkoholförsäljning och alkoholkonsumtion bör ligga på en fristående myndighet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelbunden utvärdering av alkoholpolitikens effektivitet bör bli ett uppdrag till ett fristående statligt organ och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2171 av Margareta Cederfelt (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gårdsförsäljning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2259 av Åsa Coenraads och Lars Püß (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett skademinimeringsperspektiv i ANDT-strategin och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2320 av Joar Forssell (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överlåta regleringen av rökning till kommunerna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2322 av Joar Forssell (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta obetydlig servering till allmänheten och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda slopanDET av krav på lokaler och matservering för alkoholsERVERande krogar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort normen om serveringstider i alkohollagen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2344 av Robert Hannah (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för restaurangverksamhetens rätt till alkoholsERVERING bör förenklas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2432 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna upp för gårdsförsäljning utan vidare dröjsmål och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna upp för gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att skyndsamt uppfylla tidigare tillkännagivande och därmed tillåta gårdsförsäljning av lokalt producerade alkoholhaltiga drycker, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2686 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående införa gårdsförsäljning på försök under två år i Sverige och därefter göra en utvärdering av försöket och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2704 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av öl och vin i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2817 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över matkravet i alkohollagen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2847 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning på försök i Östergötland och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beredningen av utredningen ska ske ur ett näringspolitiskt perspektiv och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående möjliggöra gårdsförsäljning av alkohol och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3043 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa mattvånget i alkohollagen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3044 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sänkt ålder för att få handla på Systembolaget och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3068 av Boriana Åberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa begreppet vinprovning i alkohollagen (2010:1622) och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra alkohollagen (2010:1622) så att vinprovningstillstånd inte kräver kommunalt serveringstillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3069 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa Systembolagets monopol och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3115 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga eventuell ny lagstiftning, justerade föreskrifter eller nya uppdrag i regleringsbrev för att komma till rätta med den explosionsartade

utvecklingen av narkotika, såsom kokain och nya nätdroger, och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om angelägenheten av att följa upp tidigare fattade beslut och att de genomförs och verkställs inom vederbörlig tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3135 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en utbildning med ett intyg om tillstånd för att driva restaurang giltigt i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3176 av Helena Bouveng och Mats Green (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3235 av Annicka Engblom (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över alkohollagstiftningen och anpassa den till dagens samhälle och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3253 av John Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gårdsförsäljning av lokalproducerade produkter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3328 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att tillåta gårdsförsäljning av lokalproducerade alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3416 av Emma Hult och Anna Sibinska (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma till riksdagen med förslag på hur boende ska kunna fredas från ofrivillig passiv rökning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3498 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta försäljning av öl och vin i licensierade livsmedelsbutiker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3501 av Niels Paarup-Petersen och Alireza Akhondi (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på det förebyggande missbruksarbetet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera effekterna av dagens lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av straffen för försäljning av tobak till minderåriga och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur det kan bli enklare att införa rökförbud i allmänna utrymmen i flerbostadshus, och hur de förbud som redan i dag kan införas får ett bättre lagstöd, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3534 av Magnus Ek (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att i likhet med Finland tillåta matbutiker att sälja varor med en alkoholhalt upp till 5,5 procent och småbryggerier att sälja sina produkter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3549 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga Systembolagets monopol och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3622 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta försäljning av öl och vin i landsbygdsbutiker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3623 av Lars Beckman (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn för att krogar och restauranger i normalfallet ska kunna ha öppet till kl. 5 i alla kommuner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av den mängd alkohol som får serveras på exempelvis ett mikrobryggeri och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3624 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till gårdsförsäljning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3646 av Marie-Louise Hänel Sandström och Sofia Westergren (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga nikotinprodukter ska klassas som tobak om dessa inte utgör godkänt läkemedel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3647 av Marie-Louise Hänel Sandström och Sofia Westergren (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av lagen om rökfri skolgård i syfte att skapa en tobaksfri skoltid och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3668 av Niels Paarup-Petersen (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att naloxon bör delas ut inom missbruksvården och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3760 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra tillgången till oberoende och tillförlitlig statistik på alkoholområdet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en bred utvärdering av den svenska alkoholpolitiken och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa gårdsförsäljning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa bättre förutsättningar för småskaliga producenter och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera bestämmelserna kring serveringstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvecklade stödinsatser och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvecklad konsumentinformation om alkoholens skadeverkningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3804 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som genomför en grundläggande översyn av såväl tidigare förd som nuvarande narkotikapolitik och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3807 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att inrätta ett kunskapscenter som ska fungera som ett viktigt stöd till länsstyrelsernas ANDTS-samordnare, liksom det nationella ANDTS-kansliet och Folkhälsomyndigheten, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa otillbörlig marknadsföring av alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Systembolaget som monopolföretag har ett särskilt ansvar för att säkerställa att förutsättningarna för små bryggerier och andra hantverksmässiga dryckesproducenter är likvärdiga i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om de svenska småproducenterna skulle kunna bli licensierade ombud för Systembolaget och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bekämpningen av narkotika ska prioriteras i den kommande strategin och att ett kontinuerligt arbete krävs för att dämpa problembördan av olika former av beroende och missbruk och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda den svenska narkotikapolitiken med fokus på vetenskap och skademinimering och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i nästa ANDTS-strategi bör finnas ett skadereduceringsperspektiv även för tobak, liksom det gör på alkoholens område, och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det spelförebyggande arbetet, särskilt bland barn och ungdomar, och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att kontrollera att kommuner och regioner på allvar implementerat och fortsatt driver arbetet med stödjande och spelförebyggande åtgärder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3853 av Sanne Lennström m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för vidare åtgärder med målet om en tobaksfri skola och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3928 av Ola Johansson och Linda Modig (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell handlingsplan mot spelmissbruk och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3977 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt kompetenscentrum för beroendefrågor och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om marknadsföring av alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nikotin och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk narkotikapolitik ska utgå från en skadelindringsprincip och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om missbruksproblematik hos årsrika och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en nationell strategi för stöd för årsrika som vill sluta missbruka, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4084 av Nicklas Attefjord och Anna Sibinska (båda MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om finansiering och stöd till föreningar som jobbar med spelberoende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ideella föreningar och lokal samverkan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4159 av Pia Steensland m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinrätta en samordningsfunktion för frågor som berör alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS) vid Regeringskansliet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att öka medvetenheten och förståelsen kring vikten av preventivt ANDTS-arbete och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram riktlinjer för när och vilka målgrupper de olika preventionsnivåerna ska användas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra beräkningar av kostnadseffektiviteten för evidensbaserade metoder inom ANDTS-området och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det civila samhällets arbete måste prioriteras och uppmuntras och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en solidarisk och restriktiv alkoholpolitik och ett starkt preventivt arbete riktat mot barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge i uppdrag åt Socialstyrelsen att se över riktlinjer för riskkonsumtion och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt kompetenscentrum för prevention av alkoholrelaterade fosterskador och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förutsättningarna för att anställda inom hälso- och sjukvården samt äldreomsorgen har kunskap om alkoholens negativa effekter på hälsan och rutiner för att identifiera och agera vid misstanke om eller upptäckt av risk- eller missbruk av alkohol, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett narkotikafritt samhälle och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om motstånd mot legalisering och avkriminalisering av narkotika och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den aktuella utredningen om narkotikapolitiken bör analysera utfallet av

- insatser som i ett internationellt perspektiv har vidtagits i syfte att minska narkotikadödligheten och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt projekt för cannabispreventivt arbete och tillkännager detta för regeringen.
  15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett exponeringsförbud för röktobak och tillkännager detta för regeringen.
  16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utformningen av tobaks- och nikotinpolitiken och tillkännager detta för regeringen.
  17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att analysera kunskapsläget runt e-cigaretters effekt på hälsan och behovet av eventuella lagstiftningsändringar och tillkännager detta för regeringen.
  20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att stoppa skuldsättningsspiralerna som drabbar personer med ett riskfyllt spelande om pengar och tillkännager detta för regeringen.
  25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppföljning av Socialstyrelsens kunskapsstöd "Läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende" ur ett patientperspektiv och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4167 av Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD):

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett narkotikafritt samhälle och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4203 av Nicklas Attefjord och Rasmus Ling (båda MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skademinimering och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
13. Motioner som bereds förenklad		
2021/22:32	Angelica Lundberg (SD)	1 och 2
2021/22:93	Dennis Dioukarev och Mattias Bäckström Johansson (båda SD)	
2021/22:281	Markus Wiechel m.fl. (SD)	
2021/22:300	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1 och 2
2021/22:476	Michael Rubbestad (SD)	
2021/22:496	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	15
2021/22:1215	Catarina Deremar (C)	
2021/22:1447	Boriana Åberg (M)	
2021/22:1587	Jonny Cato (C)	
2021/22:1594	Anders Åkesson och Per Åsling (båda C)	1 och 2
2021/22:1906	Cecilie Tenfjord Toftby (M)	
2021/22:2043	Johnny Skalin (SD)	
2021/22:2259	Åsa Coenraads och Lars Püss (båda M)	
2021/22:2322	Joar Forssell (L)	1, 2 idd och 3
2021/22:3044	Boriana Åberg (M)	
2021/22:3068	Boriana Åberg (M)	1 och 2
2021/22:3069	Boriana Åberg (M)	
2021/22:3115	Cecilia Widegren (M)	1 och 2
2021/22:3416	Emma Hult och Anna Sibinska (båda MP)	
2021/22:3498	Alireza Akhondi m.fl. (C)	
2021/22:3501	Niels Paarup-Petersen och Alireza Akhondi (båda C)	1 och 2
2021/22:3510	Sofia Nilsson m.fl. (C)	17
2021/22:3534	Magnus Ek (C)	
2021/22:3549	Lars Beckman (M)	
2021/22:3622	Lars Beckman (M)	
2021/22:3623	Lars Beckman (M)	1 och 2
2021/22:3646	Marie-Louise Hänel Sandström och Sofia Westergren (båda M)	
2021/22:3647	Marie-Louise Hänel Sandström och Sofia Westergren (båda M)	

2021/22:3668	Niels Paarup-Petersen (C)	2
2021/22:3760	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	4
2021/22:3804	Christina Tapper Östberg m.fl. (SD)	11
2021/22:3807	Christina Tapper Östberg m.fl. (SD)	1, 4, 5, 8, 9 och 11
2021/22:3853	Sanne Lennström m.fl. (S)	
2021/22:3928	Ola Johansson och Linda Modig (båda C)	1
2021/22:3977	Barbro Westerholm m.fl. (L)	16, 17 och 21
2021/22:3980	Barbro Westerholm m.fl. (L)	15 och 18
2021/22:4159	Pia Steensland m.fl. (KD)	1–7, 9–11, 13, 15–17, 20 och 25
2021/22:4167	Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD)	33
2021/22:4203	Nicklas Attefjord och Rasmus Ling (båda MP)	2